

Toen de Farizeeën Jezus op beschuldiging van godslastering met steniging bedreigden, verwees Hij hen in zijn weerwoord naar Psalm 8: 5. Daarmee riep Hij hen in herinnering dat hun eigen Schrifttraditie reeds getuigt dat mensen - binnen de kaders van de Wet - als “goden” worden aangeduid (Johannes 10: 34 - 35). Deze uitspraak werpt een intrigerend licht op de identiteit en roeping van de mens, een thema dat zijn oorsprong vindt in het scheppingsverhaal. Een cruciaal vers in dit debat is Psalm 8: 5, waar de mens wordt aangeduid met het Hebreeuwse woord “Elohiem” (אלהים). Hier lopen de vertalingen uiteen: de Statenvertaling kiest voor de weergave “een weinig minder dan de engelen” (βραχυ τι παρ αγγελους, - brachu par angelous) zoals die in de Griekse Septuaginta staat. De NBG51-vertaling daarentegen kiest voor “bijna goddelijk” (מֵעַד מֵאֱלֹהִים - me-ad mè-Elohiem). Na grondige overweging meen ik dat de NBG51 hier de correctere en theologisch rijkere vertaling biedt.

Deze voorkeur wordt gedragen door twee stevige pijlers uit de Schrift. Ten eerste wijst Genesis 1: 26 erop dat de mens “naar Gods beeld, naar Zijn gelijkenis” geschapen is. Dit impliceert dat wij goddelijke eigenschappen, zoals moreel besef en heerschappij maar bovenal de liefde - de alomvattende liefde die alles en iedereen insluit en niets buitensluit - hebben ontvangen. Dit wordt bevestigd in Genesis 2: 7, waar God de levensadem in de mens blies - een daad die de mens direct verbindt met de Bron van alle leven (vgl. 2 Timotheus 3: 16 - 17). Ten tweede stelt God Mozes in Exodus 7: 1 expliciet “als god” tegenover de farao ¹. Dit toont aan dat de titel “Elohiem” binnen een bijbels kader kan worden toegekend aan een mens die een goddelijk gezag en een missie van God vertegenwoordigt ².

Hieruit mogen we afleiden dat de formulering “als (een) god” in Psalm 8: 5 niet opgevat moet worden als godslastering waarmee de Farizeeën Jezus beschuldigen, maar als een erkenning van de unieke positie van de mens. De mens, begiftigd met deze goddelijke eigenschappen, is geroepen om zijn taak als rentmeester over de schepping op een godvrezende wijze uit te oefenen. De vertaling “bijna goddelijk” vat deze hoge roeping en identiteit daarom beter dan de vergelijking met “engelen”, hoe eerzaam die hemelse wezens ook mogen zijn. Het benadrukt dat onze waardigheid niet afhangt van onze relatie tot de engelen maar direct voortvloeit uit onze relatie tot God zelf.

¹ Een preciezere vertaling zou “als een god” zijn, omdat het Hebreeuws en Grieks wel een onbepaald lidwoord kennen, maar het niet altijd opschrijven.

² In de Hebreeuwse Bijbel is de betekenis van het begrip “Elohiem” breder dan de latere aanduiding voor de ene God van Israël. “Elohiem” betekent van de “Verhevene” of “de Hooggeplaatste” en deze titel kan, afhankelijk van de context, niet alleen verwijzen naar YHWH Zelf maar kan ook worden toegepast op personen die optreden met een goddelijke autoriteit. In het bijzonder geldt dit voor de ambtsdragers die in naam van God rechtspreken of regeren (vgl. Exodus 21 - 22; Psalm 82). Het gebruik van het begrip “Elohiem” voor deze vertegenwoordigers betekent niet dat zij dezelfde wezenlijke goddelijkheid bezitten als God, maar Het geeft aan dat zij namens Hem handelen en verantwoordelijkheden dragen binnen de gestelde (verbonds)orde.